

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 3ο - Φ Υ Λ Λ Ο Νο 6

ΤΡΙΓΩΝΟΜΕΤΡΙΚΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ ΑΘΡΟΙΣΜΑΤΟΣ ΓΩΝΙΩΝ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να υπολογίσετε την τιμή των παραστάσεων :

α) $\text{συν}\frac{\pi}{18}\text{συν}\frac{\pi}{9} - \eta\mu\frac{\pi}{18}\eta\mu\frac{\pi}{9}$

β) $\text{συν}18^\circ\text{συν}27^\circ - \eta\mu18^\circ\eta\mu27^\circ$

γ) $\text{συν}\frac{\pi}{5}\text{συν}\frac{\pi}{20} - \eta\mu\frac{\pi}{5}\eta\mu\frac{\pi}{20}$

δ) $\text{συν}\frac{\pi}{7}\text{συν}\frac{9\pi}{14} - \eta\mu\frac{\pi}{7}\eta\mu\left(-\frac{9\pi}{14}\right)$

ε) $\text{συν}120^\circ\text{συν}30^\circ + \eta\mu120^\circ\eta\mu30^\circ$

2. Να υπολογίσετε την τιμή των παραστάσεων :

α) $\eta\mu\frac{13\pi}{12}\text{συν}\frac{7\pi}{12} - \text{συν}\frac{13\pi}{12}\eta\mu\frac{7\pi}{12}$

β) $\eta\mu40^\circ\text{συν}5^\circ + \text{συν}40^\circ\eta\mu5^\circ$

γ) $\eta\mu65^\circ\text{συν}25^\circ + \text{συν}65^\circ\eta\mu25^\circ$

δ) $\text{συν}(30^\circ + \alpha)\text{συν}(30^\circ - \alpha) - \eta\mu(30^\circ + \alpha)\eta\mu(30^\circ - \alpha)$

ε) $\eta\mu(60^\circ - \alpha)\text{συν}(30^\circ + \alpha) + \eta\mu(30^\circ + \alpha)\text{συν}(60^\circ - \alpha)$

ΠΡΟΣΟΧΗ :

Συνημίτονο αθροίσματος και διαφοράς γωνιών :

- $\text{συν}(\alpha + \beta) = \text{συν}\alpha\text{συν}\beta - \eta\mu\alpha\eta\mu\beta$
- $\text{συν}(\alpha - \beta) = \text{συν}\alpha\text{συν}\beta + \eta\mu\alpha\eta\mu\beta$

Ημίτονο αθροίσματος και διαφοράς γωνιών :

- $\eta\mu(\alpha + \beta) = \eta\mu\alpha\text{συν}\beta + \text{συν}\alpha\eta\mu\beta$
- $\eta\mu(\alpha - \beta) = \eta\mu\alpha\text{συν}\beta - \text{συν}\alpha\eta\mu\beta$

Εφαπτομένη αθροίσματος και διαφοράς γωνιών :

- $\text{εφ}(\alpha + \beta) = \frac{\text{εφ}\alpha + \text{εφ}\beta}{1 - \text{εφ}\alpha\text{εφ}\beta}$
- $\text{εφ}(\alpha - \beta) = \frac{\text{εφ}\alpha - \text{εφ}\beta}{1 + \text{εφ}\alpha\text{εφ}\beta}$

Συνεφαπτομένη αθροίσματος και διαφοράς γωνιών :

- $\text{σφ}(\alpha + \beta) = \frac{\text{σφ}\alpha\text{σφ}\beta - 1}{\text{σφ}\beta + \text{σφ}\alpha}$
- $\text{σφ}(\alpha - \beta) = \frac{\text{σφ}\alpha\text{σφ}\beta + 1}{\text{σφ}\beta - \text{σφ}\alpha}$

στ) $\frac{\text{εφ}\frac{3\pi}{20} + \text{εφ}\frac{\pi}{10}}{1 - \text{εφ}\frac{3\pi}{20} \cdot \text{εφ}\frac{\pi}{10}}$

3. Να υπολογίσετε την τιμή των παραστάσεων :

$$\alpha) \frac{\varepsilon\varphi \frac{3\pi}{28} + \varepsilon\varphi \frac{\pi}{7}}{1 - \varepsilon\varphi \frac{3\pi}{28} \cdot \varepsilon\varphi \frac{\pi}{7}}$$

$$\beta) \frac{\varepsilon\varphi 73^\circ - \varepsilon\varphi 13^\circ}{1 + \varepsilon\varphi 73^\circ \varepsilon\varphi 13^\circ}$$

$$\gamma) \frac{\varepsilon\varphi 45^\circ - \varepsilon\varphi 15^\circ}{1 + \varepsilon\varphi 45^\circ \varepsilon\varphi 15^\circ}$$

4. Να γράψετε σε απλούστερη μορφή τις παραστάσεις :

$$\alpha) \text{ συν}(-4x)\text{συν}x - \eta\mu 4x\eta\mu(-x)$$

$$\beta) \text{ συν}\left(x + \frac{\pi}{3}\right)\text{συν}x + \eta\mu\left(x + \frac{\pi}{3}\right)\eta\mu x$$

$$\gamma) \eta\mu \frac{x}{3}\text{συν} \frac{2x}{3} + \text{συν} \frac{x}{3}\eta\mu \frac{2x}{3}$$

$$\delta) \eta\mu\left(\alpha + \frac{\pi}{3}\right)\text{συν}\alpha - \text{συν}\left(\alpha + \frac{\pi}{3}\right)\eta\mu\alpha$$

$$\varepsilon) \frac{\varepsilon\varphi\left(x + \frac{\pi}{12}\right) + \varepsilon\varphi\left(x - \frac{\pi}{12}\right)}{1 - \varepsilon\varphi\left(x + \frac{\pi}{12}\right) \cdot \varepsilon\varphi\left(x - \frac{\pi}{12}\right)}$$

$$\sigma\tau) \frac{\varepsilon\varphi\left(\frac{5\pi}{6} - x\right) - \varepsilon\varphi\left(\frac{\pi}{3} - 3x\right)}{1 - \varepsilon\varphi\left(\frac{5\pi}{6} - x\right) \cdot \varepsilon\varphi\left(\frac{\pi}{3} - 3x\right)}$$

5. Να δείξετε ότι είναι ανεξάρτητη του x η παράσταση : $A = \frac{\eta\mu(\alpha + x) - \eta\mu(\alpha - x)}{\text{συν}(\beta - x) - \text{συν}(\beta + x)}$.

6. Ομοίως για την παράσταση : $B = \frac{\text{συν}(\alpha + x) + \text{συν}(\alpha - x)}{\eta\mu(\alpha + x) + \eta\mu(\alpha - x)}$.

7. Να επαληθεύσετε τις ισότητες :

$$\alpha) \text{ συν}(\pi - x) = -\text{συν}x$$

$$\beta) \eta\mu\left(\frac{3\pi}{2} - x\right) = -\text{συν}x$$

$$\gamma) \varepsilon\varphi(\pi - x) = -\varepsilon\varphi x$$

$$\delta) \eta\mu(\pi + x) = -\eta\mu x$$

8. Να αποδείξετε ότι : $\frac{\text{συν}\alpha + \eta\mu\alpha}{\text{συν}\alpha - \eta\mu\alpha} = \varepsilon\varphi(45^\circ + \alpha)$.

9. Να αποδείξετε ότι : $\frac{\varepsilon\varphi\alpha + \varepsilon\varphi\beta}{\varepsilon\varphi\alpha - \varepsilon\varphi\beta} = \frac{\eta\mu(\alpha + \beta)}{\eta\mu(\alpha - \beta)}$

10. Να αποδείξετε ότι : α) $\frac{2\eta\mu(\alpha + \beta)}{\sigma\upsilon\nu(\alpha + \beta) + \sigma\upsilon\nu(\alpha - \beta)} = \epsilon\phi\alpha + \epsilon\phi\beta$

β) $\epsilon\phi\left(\frac{\pi}{6} + \alpha\right) + \epsilon\phi\left(\frac{\pi}{6} - \alpha\right) = \frac{2\sqrt{3}}{3 - 4\eta\mu^2\alpha}$

γ) $\sigma\upsilon\nu\alpha + \sqrt{3}\eta\mu\alpha = 2\sigma\upsilon\nu\left(\alpha - \frac{\pi}{3}\right)$

11. Να δείξετε ότι :

α) $\eta\mu(\alpha + \beta)\eta\mu(\alpha - \beta) = \sigma\upsilon\nu^2\beta - \sigma\upsilon\nu^2\alpha = 1 - \sigma\upsilon\nu^2\alpha - \eta\mu^2\beta$

β) $\sigma\upsilon\nu(\alpha + \beta)\sigma\upsilon\nu(\alpha - \beta) = \sigma\upsilon\nu^2\alpha - \eta\mu^2\beta = \sigma\upsilon\nu^2\beta - \eta\mu^2\alpha$

12. Να δείξετε ότι : $\eta\mu x - \sigma\upsilon\nu x = \sqrt{2}\eta\mu\left(x - \frac{\pi}{4}\right)$.

13. Να αποδείξετε ότι : $\eta\mu\alpha.\eta\mu(\beta - \gamma) + \eta\mu\beta.\eta\mu(\gamma - \alpha) + \eta\mu\gamma.\eta\mu(\alpha - \beta) = 0$

14. Να αποδείξετε ότι :

α) $\sigma\upsilon\nu\left(x - \frac{\pi}{3}\right) - \sigma\upsilon\nu\left(x + \frac{\pi}{3}\right) = \sqrt{3}\eta\mu x$ β) $\sigma\upsilon\nu^2\left(x + \frac{\pi}{4}\right) + \eta\mu x \sigma\upsilon\nu x = 1$

γ) $(\eta\mu\alpha - \eta\mu\beta)^2 + (\sigma\upsilon\nu\alpha - \sigma\upsilon\nu\beta)^2 = 2[1 - \sigma\upsilon\nu(\alpha - \beta)]$

δ) $(\sigma\upsilon\nu\alpha - \eta\mu\alpha)\epsilon\phi\left(\alpha + \frac{\pi}{4}\right) = \sigma\upsilon\nu\alpha + \eta\mu\alpha$

15. Να δείξετε ότι : α) $\frac{\eta\mu\frac{\pi}{5}}{\sigma\upsilon\nu\frac{4\pi}{5}} + \frac{\eta\mu\frac{4\pi}{5}}{\sigma\upsilon\nu\frac{\pi}{5}} = 0$ β) $\frac{\sigma\upsilon\nu\frac{2\pi}{7}}{\eta\mu\frac{3\pi}{14}} + \frac{\eta\mu\left(-\frac{2\pi}{7}\right)}{\sigma\upsilon\nu\frac{3\pi}{14}} = 0$.

16. Να δείξετε ότι : $\sigma\upsilon\nu^2\left(x + \frac{\pi}{4}\right) + \sigma\upsilon\nu^2\left(x - \frac{\pi}{4}\right) = 1$.

17. Αν είναι $\eta\mu\alpha = \frac{9}{41}$, $\sigma\upsilon\nu\beta = \frac{5}{13}$, $\frac{\pi}{2} < \alpha < \pi$ και $0 < \beta < \frac{\pi}{2}$ να υπολογίσετε :

α) $\eta\mu(\alpha - \beta)$

β) $\epsilon\phi(\alpha + \beta)$

18. Να υπολογίσετε τους τριγωνομετρικούς αριθμούς της γωνίας $\alpha + \beta$, όταν :

$$\eta\mu\alpha = \frac{15}{17}, \quad \sigma\upsilon\nu\beta = \frac{12}{13}, \quad \frac{\pi}{2} < \alpha < \pi \quad \text{και} \quad \frac{3\pi}{2} < \beta < 2\pi.$$

19. Να υπολογίσετε τους τριγωνομετρικούς αριθμούς της γωνίας $\alpha - \beta$, όταν :

$$\eta\mu\alpha = \frac{5}{13}, \quad \epsilon\phi\beta = -\frac{3}{4}, \quad \frac{\pi}{2} < \alpha < \pi \quad \text{και} \quad \frac{\pi}{2} < \beta < \pi.$$

20. Αν $\alpha - \beta = \frac{5\pi}{4}$ και $\epsilon\phi\alpha = -\frac{2}{3}$ να υπολογίσετε την $\epsilon\phi\beta$.

21. α) Αν $x + \psi = \frac{\pi}{4}$ και $\epsilon\phi\psi = \frac{3}{4}$, να δείξετε ότι : $\epsilon\phi x = \frac{1}{7}$.

β) Αν $0 < x < \frac{\pi}{2}$, $0 < \psi < \frac{\pi}{2}$ και $\epsilon\phi x = \frac{\sqrt{2}+1}{\sqrt{2}-1}$, $\epsilon\phi\psi = \frac{1}{\sqrt{2}}$, να δείξετε ότι :

$$x - \psi = \frac{\pi}{4}.$$

γ) Αν $x + \psi = \frac{\pi}{4}$, να δείξετε ότι : $(1 + \epsilon\phi x)(1 + \epsilon\phi\psi) = 2$.

22. Να δείξετε ότι : $\frac{\eta\mu(\alpha + \beta)\eta\mu(\alpha - \beta)}{\sigma\upsilon\nu^2\alpha\sigma\upsilon\nu^2\beta} = \epsilon\phi^2\alpha - \epsilon\phi^2\beta$.

23. Αν $\eta\mu(\alpha - \beta) = 0$, να δείξετε ότι : $\sigma\upsilon\nu(2\alpha - \beta) = \sigma\upsilon\nu\beta$.

24. Αν $\epsilon\phi\alpha = \sigma\phi\beta + 2\epsilon\phi\beta$, να δείξετε ότι : $\sigma\phi\beta = 2\epsilon\phi(\alpha - \beta)$.

25. Να δείξετε ότι : $\frac{2\eta\mu(\alpha + \beta)}{\sigma\upsilon\nu(\alpha + \beta) + \sigma\upsilon\nu(\alpha - \beta)} = \epsilon\phi\alpha + \epsilon\phi\beta$.

26. Αν $\eta\mu A = \eta\mu B$ και $\sigma\upsilon\nu A = \sigma\upsilon\nu B$, δείξτε ότι : $A - B = 2\kappa\pi$, $\kappa \in \mathbb{Z}$.

27. Να λύσετε την εξίσωση : $2\eta\mu x = \sigma\upsilon\nu\left(x - \frac{\pi}{6}\right)$.

28. Να λύσετε την εξίσωση : $\epsilon\phi\left(x - \frac{\pi}{4}\right) + \sigma\phi x = 1$.

29. Να λύσετε την εξίσωση : $\frac{1-\sqrt{3}}{2}\sigma\upsilon\nu x = \eta\mu\left(x - \frac{\pi}{3}\right)$, όταν $x \in \left[0, \frac{2\pi}{3}\right]$.

30. Να λυθεί η εξίσωση : $\frac{1+\sqrt{3}}{2}\eta\mu x = \sigma\upsilon\nu\left(x + \frac{\pi}{4}\right)$, όταν $x \in [0, 2\pi]$.

31. Να λύσετε την εξίσωση : $\epsilon\phi\left(2x + \frac{\pi}{4}\right) - \epsilon\phi 2x = 1$, για $x \in [0, 2\pi]$.

32. Αν $\epsilon\phi\alpha = 5$, να λύσετε στο διάστημα $[0, 2\pi]$, την εξίσωση :

$$2\eta\mu(x + \alpha) = 3\eta\mu(\alpha - x)$$

33. Αν $\sigma\phi\alpha = -\frac{1}{8}$, να λύσετε στο διάστημα $[-\pi, \pi]$, την εξίσωση :

$$7\sigma\upsilon\nu(x - \alpha) = -9\sigma\upsilon\nu(x + \alpha).$$

34. Να προσδιορίσετε τους $x, y \in \mathbb{R}$ όταν :

α) $\eta\mu(x + y) + \eta\mu(x - y) = -2$

β) $\eta\mu(x - y) + \sigma\upsilon\nu(x + y) = 2$

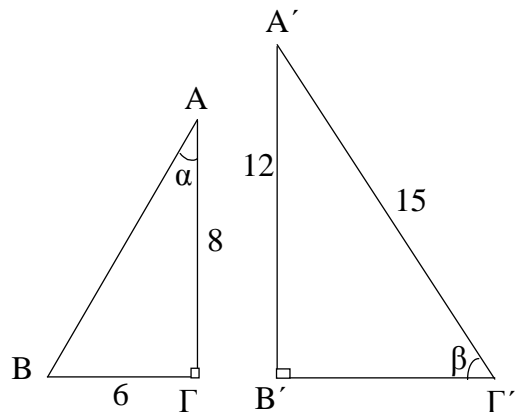
35. Αν $\alpha, \beta \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right)$, να δείξετε ότι : $\eta\mu(\alpha + \beta) < \eta\mu\alpha + \eta\mu\beta$.

36. Αν $\alpha, \beta \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right)$, να δείξετε ότι : $\sigma\upsilon\nu(\alpha - \beta) < \eta\mu\alpha + \sigma\upsilon\nu\alpha$

37. Να αποδείξετε ότι για τις γωνίες α, β των ορθογωνίων τριγώνων $AB\Gamma$ και $A'B'\Gamma'$ του διπλανού σχήματος ισχύει :

α) $\eta\mu(\alpha - \beta) = -\frac{7}{25}$

β) $\sigma\upsilon\nu(\alpha - \beta) > \frac{23}{25}$

38. Αν στο διπλανό σχήμα ισχύει ότι

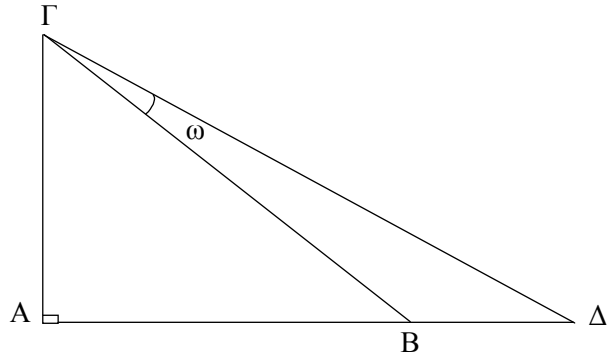
$$A\Delta = \frac{3}{2} A\Gamma$$

τότε :

α) Δείξτε ότι : $\epsilon\phi\omega = \frac{3 - 2\epsilon\phi\Gamma}{2 + 3\epsilon\phi\Gamma}$.

β) Αν $\hat{\Gamma} = 45^\circ$, να λυθεί η εξίσωση :

$$x^2 - 15\epsilon\phi\omega \cdot x + \frac{4}{3}\epsilon\phi A\Gamma\Delta = 0 .$$

39. Αν σε τρίγωνο $AB\Gamma$ ισχύει : $\frac{\eta\mu B \sigma\upsilon\nu\Gamma}{\eta\mu A} = \frac{1}{2}$, να δείξετε ότι είναι ισοσκελές.

40. Αν σε τρίγωνο $AB\Gamma$ ισχύει : $\frac{\sigma\upsilon\nu(B - \Gamma)}{\eta\mu A + \eta\mu(B - \Gamma)} = \sigma\phi B$, να δείξετε ότι είναι ορθογώνιο.

41. Να σημειώσετε ποιές από τις επόμενες προτάσεις είναι σωστές και ποιές όχι :

α) $\eta\mu(\alpha + \beta) = \eta\mu\alpha + \eta\mu\beta$

β) $\sigma\upsilon\nu 15^\circ = \sigma\upsilon\nu 45^\circ - \sigma\upsilon\nu 30^\circ$

γ) $\sigma\upsilon\nu 75^\circ = \frac{\sqrt{2}(\sqrt{3} - 1)}{4}$

δ) $\epsilon\phi(\alpha + \beta) = \frac{\eta\mu\alpha\sigma\upsilon\nu\beta + \sigma\upsilon\nu\alpha\eta\mu\beta}{\sigma\upsilon\nu\alpha\sigma\upsilon\nu\beta + \eta\mu\alpha\eta\mu\beta}$. Να δικαιολογήσετε τις απαντήσεις σας.

42. Είναι σωστό ή λάθος ότι σε κάθε τρίγωνο $AB\Gamma$ ισχύουν :

α) $\eta\mu A = \eta\mu(B + \Gamma)$

β) $\epsilon\phi A = -\epsilon\phi(B + \Gamma)$

γ) $\eta\mu \frac{A}{2} = \sigma\upsilon\nu \frac{B + \Gamma}{2}$

δ) $\epsilon\phi \frac{A}{2} = \sigma\phi \frac{B + \Gamma}{2}$

43. Είναι σωστό ή λάθος ότι σε κάθε τρίγωνο $AB\Gamma$ ισχύουν :

α) $0 < \eta\mu x \leq 1$

β) $0 < \sigma\upsilon\nu \frac{x}{2} < 1$

όπου x οποιαδήποτε γωνία του $AB\Gamma$ τριγώνου.

44. Δίνεται η εξίσωση : $2\sigma\upsilon\nu x = \eta\mu\left(x + \frac{\pi}{6}\right)$. Να σημειώσετε ποιά είναι η σωστή λύση της :

$$A : x = 2\kappa\pi + \frac{\pi}{6}, \kappa \in Z$$

$$B : x = 2\kappa\pi + \frac{\pi}{3}, \kappa \in Z$$

$$\Gamma : x = \kappa\pi + \frac{\pi}{3}, \kappa \in Z$$

$$\Delta : x = \frac{\pi}{3}$$

$$E : x = \kappa\pi + \frac{\pi}{6}, \kappa \in Z$$

$$\Sigma T : x = \frac{\pi}{6}$$

45. Δίνεται ότι $\sigma\phi\alpha = -2$ και η εξίσωση $\sigma\upsilon\nu(x + \alpha) = 3\sigma\upsilon\nu(x - \alpha)$, με $x \in [0, 2\pi]$.
Να σημειώσετε ποιά είναι η σωστή λύση της παραπάνω εξίσωσης .

$$A : x = \kappa\pi + \frac{\pi}{4}, \kappa \in Z$$

$$B : x = 2\kappa\pi + \frac{\pi}{4}, \kappa \in Z$$

$$\Gamma : x = 1$$

$$\Delta : x = \frac{\pi}{4} \text{ ή } x = \frac{5\pi}{4}$$

$$E : x = 0 \text{ ή } x = \frac{\pi}{2}$$

46. Οι παρακάτω ισότητες είναι σωστές ή λάθος ;

α) $\eta\mu(\alpha + \beta) - \eta\mu(\alpha - \beta) = 2\sigma\upsilon\nu\alpha\eta\mu\beta$

β) $\sigma\upsilon\nu(\alpha + \beta) + \sigma\upsilon\nu(\alpha - \beta) = 2\eta\mu\alpha\sigma\upsilon\nu\beta$

γ) $\sigma\upsilon\nu(\alpha + \beta)\sigma\upsilon\nu(\alpha - \beta) = \sigma\upsilon\nu^2\alpha - \eta\mu^2\beta$